

Miljöorganisationernas kärnavfallsgranskning (MKG)

Att: Johan Swahn

Box 7005

402 31 Göteborg

SKi:s svar på MKG:s frågeställningar om den långsiktiga säkerheten av ett slutförvar under en istid

Statens kärnkraftinspektion (SKI) vill härmed besvara de frågor Miljöorganisationernas kärnavfallsgranskning (MKG) ställt till myndigheten i brev daterat 2006-04-18.

Anser myndigheterna att de frågeställningar som tagits upp ovan i dagsläget är tillfredsställande utredda eller finns det fortfarande frågetecken som måste redas ut?

Generellt anser SKI att utformningen av kommande säkerhetsanalyser och tillhörande underlag måste granskas och beaktas innan det ens är möjligt att betrakta något specifikt område som tillfredsställande utrett.

Beträffande istidens påverkan på slutförvaret har MKG tagit upp tre frågor: vilken effekt grundvatten med hög salthalt har på förvaret, hur smältvatten med hög syrehalt från inlandsisen som kan tränga ner i förvaret påverkar kapseln och huruvida kopparkapslarna skadas av eventuella jordbävningar som uppstår i samband med en istid.

SKI har i olika sammanhang, i Fud-granskningar, i granskningar av SKB:s säkerhetsanalyser och i egna studier, tagit upp dessa frågor och ställt krav på SKB. I granskningen av SKB:s senaste Fud-program, Fud-04, skriver SKI till exempel att både frågan om grundvattnets salthalt och frågan om hur grundvattnets kemi förändras under en istid behöver utredas ytterligare (se avsnitt 6.3.7 och 6.5.11 i SKI-rapport 2005:31). SKI förväntar sig att SKB redogör för dessa frågor i säkerhetsanalysen SR-Can och senare i SR-Site så att myndigheten då får ytterligare tillfälle att granska SKB:s arbete. I SKI rapport 2005:54 presenterar SKI en egen studie av effekterna av grundvatten med hög salinitet på lerbarriärer. Lerornas motståndskraft diskuterades även i ett bredare perspektiv i en workshop anordnad av SKI år 2004 (se SKI-rapport 2005:48). Även frågan om istidens påverkan på grundvattnets syrehalt har behandlats i tidigare SKI studier och workshops: SKI rapport 96:29 och SKI rapport 97:13.

Frågan om kapselns mekaniska hållfasthet och dess påverkan av eventuella jordbävningslaster diskuterades på den workshop SKI anordnade i januari i år (en SKI-

STATENS KÄRNKRAFTINSPEKTION

Swedish Nuclear Power Inspectorate

POST/POSTAL ADDRESS SE-106 58 Stockholm

BESÖK/OFFICE Klarabergsviadukten 90

TELEFON/TELEPHONE +46 (0)8 698 84 00

TELEFAX +46 (0)8 661 90 86

E-POST/E-MAIL ski@ski.se

WEBBPLATS/WEB SITE www.ski.se

PLUSGIRO/POSTAL GIRO 788054-5

rapport är under framtagande). Frågan behandlas också i SKI PM 06:08 "Hållfasthetsfrågor för kapsel för slutförvar enligt KBS-3".

Hur avser myndigheterna hantera dessa frågeställningar i framtida samråd med SKB? Hur kommer myndigheterna att använda sina expertråd och andra oberoende experter för att ge ökad klarhet vad gäller dessa frågeställningar?

SKI, tillsammans med SSI, kommer att granska SR-Can och eventuella kvarstående frågor tas sedan upp inom ramen för samrådet om system- och säkerhetsanalys (SSA). I denna granskning kommer SKI även ta hjälp av sin rådgivande grupp INSITE och experter inom området tekniska barriärer. Om SKI bedömer att det är nödvändigt med egna insatser för att belysa någon kritisk fråga kan det bli aktuellt att initiera egna forskningsprojekt.

Kommer arbetet i de särskilda samråden om system och säkerhet (SSA-samråd) i framtiden systematiseras så att det även där finns en frågelista som gör det möjligt att följa och granska arbetet med olika frågeställningar?

Samråd om system och säkerhetsanalys har hittills i stor utsträckning varit inriktade på hur och när SKB:s olika säkerhetsanalyser skall redovisas. Inom ramen för samråd om system och säkerhetsanalys har dock viss uppföljning av frågor från Fud-granskningar genomförts (bl.a. frågor kring kopparkapseln). Inom ramen för PLU-samråd har också frågeställningar om buffert och återfyllning diskuterats. Dessutom har nya frågor tagits upp inom SKI:s och SSI:s granskning av SKB:s SR-Can interimrapport (SKI Rapport 2005:06; SSI Rapport 2005:03). SKI och SSI avser även att ta upp den kommande granskningen av huvudrapporten för SR-Can inom samrådet. Denna redovisning kommer så vitt vi vet nu dock i första hand ske i rapportform snarare än i form av frågelistor. Arbetsformerna inom samrådet diskuteras fortlöpande.

Eftersom kärnavfallsbolaget dröjer med att utreda och lämna svar som visar att ett slutförvar av KBS-typ kommer att vara säkert under en kommande istid, har myndigheterna planer på att med hjälp av egen expertis utreda ovanstående frågeställningar så att det finns tillräcklig kunskap inom myndigheterna inför kommande granskningar av KBS metoden?

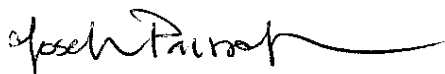
Som nämnts tidigare har SKI genomfört ett antal egna studier som behandlar MKG:s frågor. Ett annat exempel är projektet om postglaciala jordskalv som genomfördes av SSI, SKI och platsundersökningskommunerna. Det är emellertid SKB som bär huvudansvaret för att ta fram ett tillräckligt underlag inför kommande tillståndsansökningar. Myndigheternas uppgift är främst att peka på eventuella brister i SKB:s redovisningar och ställa krav på att SKB vidtar nödvändiga åtgärder.

Kan myndigheterna inför MKG:s fortsatta diskussioner med kärnavfallsbolaget yttra sitt stöd för att MKG får observatörsstatus vid de särskilda samråden och de gemensamma expertgruppsmötena?

SKI är som ansvarig beredande myndighet för de ansökningar som de närmsta åren kommer att lämnas in enligt SKB:s planer skyldig att höra ett antal remissinstanser, däribland miljöorganisationer. SKI anser att alla remissinstanser skall behandlas lika för att den slutliga prövningen skall ske på samma villkor. Följaktligen kan inte SKI yttra sitt stöd för att MKG, som enskild part, får tillträde som observatör utan att andra

enskilt berörda parter erbjuds samma möjlighet. Enligt SKI:s mening är det önskvärt att istället hitta andra samverkansformer mellan MKG, SKB och myndigheterna.

Med vänlig hälsning

Josefin Päiviö Jonsson

Sändlista

SSI

SKB

Miljö- och samhällsbyggnadsdepartementet

För kännedom

NK-S, EAT, JML, IPN, AJE